

222161

SERIA

CUNOȘTINȚE

D

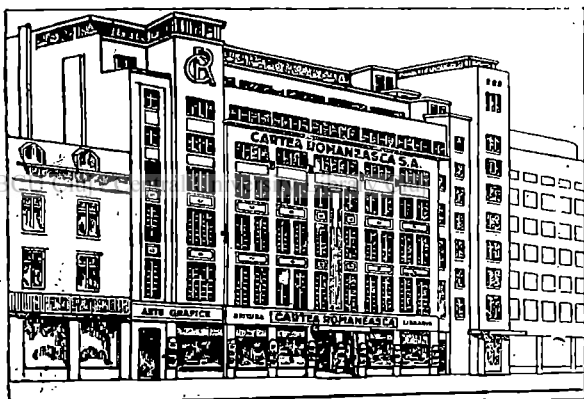
NUMĂRUL

FOLOSITOARE

32

„ȘTIINȚĂ APLICATĂ”

DIRECT. REDACȚIONALĂ PROF. UNIV. I. SIMIONESCU

„CARTEA ROMÂNEASCĂ”

DE

I. SIMIONESCU

Profesor la Universitatea din București

EDITURA „CARTEA ROMÂNEASCĂ” BUCUREȘTI

Prețul Lei 8.—

„CUNOȘTINȚE FĂCĂLITOARE“

• - 8 lei numărul; celelalte 5 lei.

Seria A. „ȘTIINȚĂ PENTRU TOȚI“.

Nr.

1. Cum eră omul primitiv de I. SIMIONESCU.*
2. Viața omului primitiv de I. SIMIONESCU.*
3. Gazurile Naturale de I. SIMIONESCU.*
4. Albinele de T. A. BĂDĂRĂU.
5. Furnicile de T. A. BĂDĂRĂU.
6. Viața plantelor de I. SIMIONESCU.*
- 7-10-11. Pasteur de C. MOȚAȘ.
12. Porumbelul mesageri de V. SA-DOVEANU.
13. Planeta Marte de ION PAȘA.
14. Dela Omer la Einstein de GENERAL SC. PANAITESCU.
15. Cum vedem de DR. I. GLĂVAN.
16. Razele X. de AL. CIȘMAN.
17. Omul dela Cucuteni de I. SIMIONESCU.
18. Protozoarele de I. LEPSI.
19. Fulgerul și trăsnetul de C. G. BRĂDEȘEANU.
20. Nebuloasele gazoase de M. E. HEROVANU.
21. Bacteriile folositoare de I. POPU-CĂMPEANU, BCU Cluj / Central U
22. Scrișorii cerești (Meteorite) de I. SIMIONESCU.
23. Din istoricul electricității de STEL. C. IONESCU.
24. Mercur și Venus de C. NEGOIȚĂ.
25. Reumatism și arterioscleroză de DR. M. CĂHĂNESCU.
26. Oamenii de inițiativă de APOSTOL D. CULEA.
27. Henri Ford de ING. N. GANEA.
28. Musca de I. MUREȘANU.
29. Cifrele de G. M. LĂZĂRESCU.
30. Animale de demult de I. SIMIONESCU.
31. Lămurirea potopului de I. SIMIONESCU.
32. Din viața oamenilor întreprinzători de APOSTOL D. CULEA.
33. Societatea națiunilor de ARTUR GOROVEI.
34. Ficatul și boalele lui de DR. M. CĂHĂNESCU.

Nr.

35. Electrochimia și electroliza de N. N. BOTEZ.
36. Noțiuni de electricitate de ING. CAȘETTI.
37. M. Berthelot de CĂPIT. M. ZAPAN.
38. Izvoare actuale de energie de E. SEVERIN.
39. Goethe ca naturalist de PROF. I. SIMIONESCU.
40. Viața'n munți de I. SIMIONESCU.*
41. Principii de biologie de I. SIMIONESCU.
- 42-43. Fauna Mării Negre de BĂCESCU M. și CĂRĂUȘU S.*
44. Vitaminele de DR. N. GAVRILESCU.*
45. Petrolul de I. SIMIONESCU.*
46. Șobolani și șoareci de PROF. RADU VLĂDESCU.*
47. Viața la Ecuator de I. SIMIONESCU.*
48. Viața la tropice de I. SIMIONESCU.*
49. E. Roux de PROF. DR. G. MARINESCU.*
50. Cutremurele de I. SIMIONESCU.*
51. Cum birue viața de DR. VASILE ZAHARESCU.*
52. Plante carnivore de I. POPU-CĂMPEANU
53. Chihlimbarul de A. RABICHON
54. Newton de O. ONICESCU.*
55. Fluturii de zi de I. SIMIONESCU.*
56. Fluturii de noapte de I. SIMIONESCU.*
57. Glandele cu secreție internă de PROF. DR. C. PARHON.*
58. Sarea de PROF. I. SIMIONESCU.*
59. Circulația materiei de PROF. I. SIMIONESCU.*
60. Paserii de apă de C. S. ANTONESCU.*
61. Flori de primăvară de I. SIMIONESCU.*
62. Din viața marilor fizicieni și chimiști de C. ALLACI.*
63. Descartes de O. ONICESCU.*
64. Stelele noi de C. ARGINTEANU.*
65. Strefjăria de V. GHETEĂ*
66. Invățătura în India de TH. SIMENSCHY*

Seria B. „SFATURI PENTRU GOSPODARI“.

Nr.

1. Despre tovărășii de PROT. C. DRON.
2. Despre scarlatină de DR. I. GHEORGHIU.
3. Morcovul și alte legumă de P. ROMADA.

Nr.

4. Sifilisul de DR. E. GHEORGHIU.
5. Votul obștesc de A. GOROVEI.
6. Pelagra de PROF. V. BABEȘ.*
7. Alegerea semințelor de C. LACRIȚIANU.

SERIA D

222161

No. 32

CUNOȘTINȚE FOLOSITOARE
ȘTIINȚA APLICATĂ

„Cartea Românească”

DE

I. SIMIONESCU

Profesor la Universitatea din București

BCU Cluj / Central University Library Cluj

EDITURA „CARTEA ROMÂNEASCĂ” BUCUREȘTI

21198—938

A apărut de curând

ÎN EDITURA

„CARTEA ROMÂNEASCĂ”

BCU Cluj / **I. SIMIONESCU** Library Cluj

222161
TINERE,

CUNOAȘTE-ȚI ȚARA

vol. de 156 pag., cu 100 fig. și 8 etichete. Lei 70.

Nu e o descriere cu bibliografie și documentări de cifre, cum e opera mai mare a aceluiași autor (ȚARA NOASTRĂ. Ed. II-a, 1938, Fundația Regele Carol II), ci o relatare sumară, limpede, pe înțelesul tuturor — tineri și mai în vârstă — a României de azi.

Se citește ușor, fiind scrisă pentru a atrage.

„CARTEA ROMÂNEASCĂ“

PREGĂTIREA

Intemeierea marelui case de editură „Cartea Românească“ S. A., se bizuie pe discuțiuni preliminare, îndelungi și serioase, făcute la Iași, în mijlocul frământărilor din vremea războiului.

Abea se întrezărea biruința finală, sperată de toată lumea, după pregătirea armatei și însuflețirea soldaților. În aceeași aulă a vechii Universități, în care avură loc pe vremuri, conferințele „Junimii“, se țineau ședințe regulate, săptămânal, discuțiuni asupra diferitelor probleme, în legătură cu viitoarea organizare a țării, din toate punctele de vedere. Se zămisleau programe de muncă mai intensă și mai ordonată, corespunzătoare condițiilor de viață nouă.

Problemele culturale interesau în deosebi. Nu se discuta numai asupra organizării școlilor și în special a celor normale, cât mai ales asupra mijloacelor de a înlătura cât mai repede analfabetismul satelor.

Lupta pentru cultura mulțimii era socotită ca un corolar al luptelor ce au adus biruința. Întărirea vieții noului stat se aștepta nu numai dela reforma agrară, anunțată de Regele

Ferdinand, ca o dreaptă răsplată dată vitejilor supraviețuitori și celor cărora aparțineau, cât și dela lumina necesară pentru ca mulțimea să se poată bucura cu adevărat de munca lor, condusă cu pricepere și știință.

Insuflețitorul discuțiilor în această direcție era profesorul *I. Athanasiu*, fost îndelungă vreme Rector al Universității din București.

El a susținut cu înflăcărare crearea unui Institut de editură, al cărui scop în prima linie să fie tipărirea unor biblioteci ieftine, cu conținut literar dar mai ales științific, pentru răspândirea culturii, adaptată la nevoile mulțimii dela noi.

Cultura era înțeleasă nu ca o îngrămadire de cunoștinți, ci ca răspândirea acelor cunoștinți folositoare care să deie valoare creatoare, productivă, energiei dormitânde a sătenilor.

Era acelaș înțeles pe care și *Haret* îl avea despre cultură, ca factor de întărire individuală, deci și a țării.

„Este om cult acela care posedă gradul de cultură necesară pentru îndeplinirea conștiință a rolului său social; din contră este incult acela care, ori câte diplome ar avea, nu corespunde chemării lui în societate“.

Primele statute alcătuite de Prof. *I. Athanasiu*, au fost iscălite la tribunalul din Iași, de câți-va dintre cei care luaseră parte la discuțiuni. Inițiatorii se gândeau la întemeierea unei instituțiuni modeste, cu capital mic.

INFĂPTUIREA

Regele *Ferdinand I*, biruitorul, împreună cu guvernul său, intră triumfal în București, eliberați de apăsătoarea atmosferă a ocupației. România renaște. Biruința ei, ca și a aliaților sale, duce la întregirea dorită de atâtea

veacuri. Provinciile care au suferit îndelungă asuprire, sunt cuprinse în cercul acestorași graniți. O eră nouă se deschide românismului integral. O țară mărită, un popor unit, are dreptul la o viață proprie. Înainte de toate se cere o unire sufletească, o întărire a simțului etnic: Cultura este cimentul care poate lega trainic, pe cei care au trăit atâtea vreme despărțiți.

Visul celor care discutau în vechea aulă a Universității din Iași se apropia de realizare.

Modestele lor planuri sunt însă depășite.

Astfel luă ființă marele Institut de editură „Cartea Românească” în 19 August 1919, după trei ani dela înaintarea armatelor române peste culmile Carpaților. Pentru înfăptuirea noii întreprinderi românești, cu capital de 10.000.000 lei, ce părea minune greu de îndeplinit la Iași, de mult ajutor a fost puternica influență a lui *Vintilă Brătianu*, unul din cei mai sinceri propovăduitori ai naționalismului creator. Capitalul fu repede subscris și prin sprijinul instituției Banca Românească în al cărei trecut, înainte și după războiu, sunt înscrise multe întreprinderi industriale românești, chemate

la viață de către această Bancă, cu deosebită însemnătate în progresul economiei noastre generale.

CARTEA ROMÂNEASCA ȘI TRECUTUL

„Cartea Românească“ deși întemeiată în 1919, nu devine societate nouă, decât ca formă și nume.

De fapt în alcătuirea ei s'au contopit întreprinderi cu renume bine stabilit în promovarea culturii românești.

Noua instituție ieă naștere din unirea a patru firme românești, cu tradiție de muncă, în direcția tiparului și a editurii.

Firma *Rasidescu*, era o veche și mare tipografie, înființată de *Carol Göbl* la 1876 și condusă mai târziu de ginerele său, *I. St. Rasidescu*.

C. Göbl intră în posesiunea tipografiei, care aparținea lui *C. A. Rosetti*. Acesta a tipărit îndelungă vreme ziarul său „Românul“, pentru care întemeiase tipografia, la *Carol Göbl*, pe care-l aprecia în chip deosebit.

Tipografia capătă importanță recunoscută sub conducerea lui *I. St. Rasidescu*. În această tipografie s'a tipărit între altele până la războiu toate publicațiunile Academiei Române. Prin participarea ei la întemeierea instituției „Cartea Românească“, aduce acesteia nu numai experiența directorului ei *Carol I. Rasidescu*, crescut în atmosfera de muncă a tatălui său, dar mai ales tradiția întreprinderii vechi

românești a lui *C. A. Rosetti*. Și azi se mai păstrează, vestita masă de stejar pe care acest om politic și propagandist cultural, a căpătat'o ca omagiu din partea prietenilor săi, ca și a lucrătorilor care-l adorau pentru grija părintească ce le-o purta.

Prin firma *C. Göbl și Rasidescu*, „Cartea Românească“, devine astfel continuatoarea tipografiei înființată în 1839 de *C. A. Rosetti* în tovărășie cu *Winterhalder*.

O altă firmă veche, cu nume cunoscut, editură și librărie totodată, care a participat la „Cartea Românească“, fu Librăria „*Ionițiu & fii*“, care avu drept întemeietor pe *Theodosiu Ionițiu* în 1858, primul care a organizat comerțul de editură în Principate.

Celor două firme cu trecut îndepărtat, s'a asociat cunoscutul editor *C. Sfetea* care a înființat în 1891 „Librăria Școalelor“, institut și de editură, unde s'a tipărit pentru prima dată volumul de poezii ale lui *Gh. Coșbuc*.

În sfârșit a pătra întreprindere, editura *Minerva*, intră în noua combinație. *Minerva* își câștigase înainte de războiu un deosebit nume în cultura românească prin *Calendarul Minerva* și editarea multor opere ale clasicilor noștri.

Astfel înființată, „Cartea Românească“ nu numai că devine o întreprindere bine înche-gată dela început, prin firmele cu renume care s'au asociat, dar prin ele, își are rădăcinele a-dâncite într'o veche tradiție de muncă românească în direcția tiparului.

CONDUCATORII

Prin felul înjghebării ei, dela întemeiere chiar, „Cartea Românească“ a avut parte de conducători destoinici, experimentați, care nu au apucat meseria din capăt, ci a continuat-o. Astfel s'au evitat dibuirile, încercările.

Unul dintre directori, la început, a fost *C. Sfetea*, până la moarte, în 1924, apreciat de scriitori, cunoscător în ale editurii din experiență proprie.

Director și conducătorul industriei deveni *Carol I. Rasidescu*, cu o educație serioasă în meserie, începându-și activitatea ca ucenic în atelierile tatălui său; absolvent al școalei comerciale din țară, practicant în tipografie, ș'a desăvârșit studiile și practica în Viena. De aceia pentru el arta tipografică, precum și conducerea unei mari industrii de arte grafice, ca și partea comercială, nu avea taine.

Cu firma *Ionițiu*, deveni ca director comercial unul din proprietarii ei, *N. Ionițiu*. Ca și prietenul său, făcu practica în întreprinderca părintească, un obicei sănătos pentru continuitatea unor așezăminte industriale, mult practicat în străinătate.

Marea întreprindere *Koehler și Volckmar*, întemeiată prima în 1789 și a doua în 1829, este condusă până azi de membrii acelorași familii.

La noi fiii marilor negustori și industriași, români, de pe vremuri, în năzuința de a deveni „domni“, au dat de răpă întreprinderile părintești care prinseseră rădăcini.

Intre esceptii, datorită chibzuinții părinților, se găsesc și directorii actuali dela „Cartea Românească“, crescuți în atmosfera de cinstită muncă, cu dragostea meseriei părinților lor.

Titlul de licențiat în literé luat la Paris de *N. Ionițiu*, nu l-a făcut să uite calea negustoriei, ci dinpotrivă i-a ajutat să-și lărgească sfera de aprecieri.

Pe lângă directorii pregătiți în specialitatea fiecăruia, „Cartea Românească“ a avut deosebitul noroc de destoinici administratori cu câștigată competență, cinste și tragere de inimă: D-l Inginer *A. D. Ioachimescu*, profesor la Școala politehnică și Ing. *G. Dobrovici*. Prin experiența sa îndelungată la alte diferite societăți anonime, cel dintâi deveni dela început un îndrumător și un susținător energetic.

Primul Președinte al Societății a fost Prof. *I. Athanasiu*, Rectorul Universității din București, din inițiativa căruia, la Iași, a încolțit gândul înființării unei Societăți de editură. Pe lângă el a funcționat un Consiliu de administrație dintre personalitățile de vază ale culturii românești.

Printre ele era și *Sarmisa Alimănișteanu*, prima femeie care a luat gradul de doctor în drept dela Paris.

Din Consiliul de administrație actual, fac parte :

D-na Wally Dr. Mirea, fiica lui I. St. Rădescu.

Adamescu Gh. Profesor ; Membru cor. al Academiei Române.

Brătescu-Voinești I. Membru Acad. Rom.

Dobrovici G. Inginer; f. censor Banca Națională.

Ioachimescu D. A. Prof. on. Școala Politehnică.

Lapedatu Al. Prof. univ.; Membru al Acad. Române.

Netta Gheron Dr. Prof. la Acad. de Inalte studii comerciale și industriale.

Orghidan V. Th. Mare comerciant.

Pillat I. I. Membru cor. Acad. Română.

Simionescu I. Prof.; Membru Acad. Română.

Slăvescu Victor Membru cor. Acad. Rom.;
Prof. la Acad. de înalte studii comerciale și industriale.

Stănescu N. Jurisconsult.

Stănculeanu I. I. Administrator delegat al
Băncii Românești.

Teodorescu C. T. Vice-guvernatorul Băncii
Naționale.

Tițeica G. Prof. univ.; Secretar general al
Acad. Române.

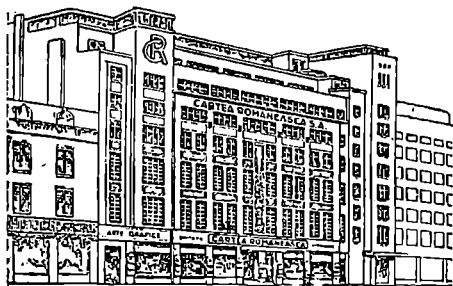
CLĂDIRILE

Intreprinderea „Cartea Românească” funcționează în trei clădiri diferite.

A. *Industria grafică*, cu tot ce se referă la tipar, depozite de hârtie etc., se află în Șos. Bonaparte 58—60, pe o suprafață de 6000 m.p. din care 1910 m.p. cu clădirile din nou construite.

B. *Palatul principal* e pe locul fostei librării Minerva. Dintr'o modestă clădire cu două rânduri, astăzi a ajuns un masiv bloc cu 7 rânduri și subsol, întins din Bulevardul Carol I No. 3 până 'n strada Edgard Quinet. E un impunător edificiu în care sunt cuprinse : librăria și celelalte secțiuni, precum și administrația centrală cu un personal în total de peste 400 suflete.

Intâmplarea a făcut ca librăria cea mai mare din țară să fie așezată aproape de Universitate, cel mai înalt focar de cultură națională. Numeroșii studenți, în drumul lor spre

Palatul din Bulevardul Carol.

cursuri, trec prin fața frumoaselor vitrine, în care se expun ultimele noutăți literare și științifice din țară și străinătate, zilnic reînnoite.

C. În Calea Moșilor, vechea librărie Sfetea (*Sediul Sfetea*) a fost păstrată cum era pe vremea proprietarului ei. Pe lângă librărie, în această clădire se află depozitul principal al editurii. În urmă au fost cumpărate și două clădiri învecinate, în scopul de a ridica și aici un alt palat necesar păstrării materialului, din ce în ce mai bogat și variat.

D. Grija comitetului de administrație pentru funcționarii întreprinderii, a făcut ca să se investească fondul de pensiuni, într'un corp de clădiri, de curând cumpărat, între strada Sărindar și Otetelișanu.

E. *Sucursale*. La înființarea instituției, în provinciile alipite existau rare librării românești. Pentru a răspândi tipăritura românească în sfere largi, ca o necesitate națională, „Car-

tea Românească" a înființat sucursale în Timișoara, Cluj, Brașov, Chișinău. Incetul cu incetul personalul trimis pentru conducerea sucursalelor adaptându-se condițiilor locale, au preluat asupra lor aceste librării, afară de cea din Cluj și Dicionsânmartin. În acest chip „Cartea Românească” a contribuit la înființarea de librării românești, acolo unde funcționau aproape numai străine.

De funcționarea marelui întreprinderi se leagă existența unui personal, aproape exclusiv românesc, în număr de peste 1200, lucrători, vânzători ori funcționari, a căror tragere de inimă pentru Societate este chezașia bunului ei mers.

Prin dezvoltarea luată, prin numărul personalului folosit, prin capitalul ei actual de 100.000.000 lei, „Cartea Românească” a devenit una din cele mai mari întreprinderi industriale din țară, cea mai însemnată în specialitatea ei.

EDITURA

Generalități. Scopul inițial al Societății „Cartea Românească”, a fost editarea și tipărirea lucrărilor necesare la întinderea și adâncirea culturii naționale.

Unul din principalele capitole din Statute este chiar crearea unui fond special de cheltuieli, zis „Fondul cultural și de premii”, ridi-

cat în unii ani și la 300.000 lei, care să servească la tipărirea bibliotecilor populare, menite să întărească răspândirea culturii în mulțime sau să încurajeze, prin premiare, producția literară, mai ales la elementele tinere.

S'au acordat până acum 24 de premii în valoare totală de aproape 200.000 lei din care unul, de 20.000 lei, dat prin Academia Română. Printre cei premiați se numără autori ca : *Bucuța E., Gorovei A., Dulfă P., Partenie P., Col. Manolache ș. a.*

Activitatea editorială a „Cărții Românești“ este variată. În *Catalogul general*, scos de două ori pe an, printre cei peste 400 de autori citați, editați în decursul vremii, se găsesc numele celor mai de seamă reprezentanți ai literaturii contemporane (*M. Sadoveanu, L. Rebreanu, I. Brătescu-Voinești, Cezar Petrescu ș. a.*). Unii dintre tinerii scriitori, ajunși repede la însemnat renume, la „Cartea Românească“ ș'au început activitatea lor literară, rămânând credincioși editurii (*Ionel Teodoreanu*).

Clasicii. Dela început chiar, „Cartea Românească“ a continuat activitatea Minervei, dând atenție editării operelor clasice. Toți autorii cu nume consacrat au fost editați în întregime (*Alecsandri, Vlăhuță A., Caragiale I. L., Coșbuc Gh., Eminescu M., Creangă I., Slavici I., Ispirescu P. ș. a.*) sau în bună parte (*A. Odobescu, I. Ghica ș. a.*).

Poezii. Deși cărțile de versuri sunt puțin rentabile, căci numărul cetitorilor este prea restrâns, totuși „Cartea Românească“ nu a precupețit tipărirea volumelor de poezii.

Catalogul editurii cuprinde peste 60 de poeți, vechi și noi, editați în decursul vremii. În afară de poezii clasice (*Alecsandri, Coșbuc Gh., Iosif O. St., Eminescu M., Cerna P., Vlăhuță A.* ș. a.), s'au tipărit volume care nu se mai găseau în comerț (*G. Proca, Gh. din Moldova, Beldiceanu N.* ș. a.). Mare este numărul poezilor consacrați dintre cei în viață (*Bucuța E., Blaga Lucian, Crainic N., Eftimiu V., Maniu A., Nanu D., Pillat I., Stamatiad D., Topârceanu G., Voiculescu V.*, ș. a.), sau ai celor cari s'au câștigat repede un nume (*Carianopol V., Cazimir Otilia, Crevedia N., Isac Emil, Mateevici Al., Militaru V., Soricu I.* ș. a.).

Nu lipsesc din lista editurii nici antologii cu versurile poezilor tineri, (*I. Pillat și Perpessicius*) sau cu poezii patriotice (*M. Toneghin*).

Nici o altă editură, din trecut ori actuală, afară de „Fundatia pentru literatură și artă Carol al II-lea“ în anii din urmă, n'a dat mai mare importanță volumelor cu poezii.

Nuvele. Volumele cu nuvele editate sunt în-deajuns de numeroase, de și ca gen literar, avea deosebită cătare la începutul evoluției noastre literare, acum înlocuind-o romanul.

Totuși Editura „Cartea Românească“ dă și azi deosebită însemnătate nuvelor, tipărind într'una volume de ale tinerilor autori (*Kirițescu C., Miclescu H., Teodoreanu I., Teodoreanu O. Al., Lucia Mantu*, ș. a.), pe lângă volumele de nuvele ale lui *M. Sadoveanu, Brătescu-Voinești I., Caragiale I. L., Vlăhuță Al., Agârbiceanu I., Sandu-Aldea C., Bassarabescu A. I., Rebreanu L., Slavici I.*, etc., care au dat strălucire acestui gen literar. A scos din uitare autori renumiți (*Gane N., Hogaș C.*); a deschis

drumul activității literare altora (*Stănoiu Damian, Lascarov-Moldovanu, Vissarion I., N. Pora ș. a.*). Și în această direcție ș'a făcut pe deplin datoria.

Romane. Desvoltarea luată în anii de după războiul de acest gen literar, mai căutat de cetitori, se oglindește și în catalogul de editură „Cartea Românească”, în care se află nu mai puțini de 71 autori cu 110 volume, dela primii care au început să scrie romane (*Filimon N., Bucura Dumbravă*), până la cei mai noi cu reputație bine stabilită (*Cezar Petrescu, I. Teodoreanu, Panait Istrati*), unii premiați de Academia Română (*C. Manolache, I. Missir*).

Povești. Volumele cu povești nu formează numai literatura pentru copii sau temeiul cetitorilor dela sate, ci multe din ele mai sunt încă cetite cu plăcere și de oamenii mături. De aceia și acestui gen literar, „Cartea Românească” i-a dat o atenție deosebită. Pe lângă Poveștile lui *I. Creangă*, Basmele lui *Ispirescu P.*, ale lui *Slavici I.* s'au tipărit căutatele povești ale lui *P. Dulfu*, *N. Ureche* ori Anecdotele lui *Speranția D. Th.*

Teatru. Nici tipărirea pieselor de teatru n'a fost ocolită, cu toată slaba lor cătare printre cetitori. In afara Teatrului lui *Caragiale* ori *Alecsandri* s'au tipărit piese de *Davila A., Iorga N., Goga O., Sorbul M., Brătescu-Voinești I., Bârsan Zaharia* etc.

O deosebită atenție s'a dat teatrului popular, pieselor ce se joacă la căminurile culturale de la sate, tipărindu-se mult căutatele scrieri ale

lui *Ionescu Serafim*, *Speranția*, dar și *Rădulescu Mircea*, *Anghel D.*, etc.

Cărțile pentru copii iarăși s'au bucurat de o neconținută atenție, fiind atât de importante pentru întărirea gustului de cetit, la acei care sunt încă dornici de cetit. S'a procedat la o metodică alcătuire a acestor cărți, cea mai mare parte bogat și frumos ilustrate; s'au tipărit cărți potrivite după vârste, dela *Poveștile* lui *M. Biciulescu*, *Bănățeanu I.* simple, cu numeroase figuri originale, la acele luate din lumea copiilor noștri (*Cristescu Florian*, *N. Bațaria* ș. a.) sau la volumele care pot aduce tineretului o îndrumare sănătoasă (*Matei Sanda*, *Kirițescu C.*, *Simionescu I.* ș. a.). Intreaga gamă a literaturii, necesară copiilor până la vârsta de 14—15 ani, se află reprezentată în editura „Cartea Românească”. Pe lângă lucrări originale scrise de Români, s'au tipărit și acele opere care constituie hrana sufletească a copiilor din lumea întreagă (*Cervantes*, *de Amicis*, *D. Foe*, *Wamba*, *Hauff*). Lucrările sunt traduse de încercați literați (*Clelia Bruzzesi*, *R. R. Rosetti*, *M. Sadoveanu*, *M. Toneghin* ș. a.) și ilustrate de desemnatori cunoscuți (*A. Bordenache*, *A. Murnu*).

Cultura mușimii Una din preocupările editoriale chiar dela alcătuirea primelor statute, a fost îndreptată către împlinirea unui gol simțit cultural, în legătură cu luminarea mușimii.

Analfabetismul precumpănea la sate.

Nu era numai analfabetismul integral, neștiința complectă a scrisului și cetitului. Tot atât de întins era și analfabetismul cultural, adecă nefolosirea învățaturii căpătată în școa-

lele primare. Nu se citea nici de conducătorii culturali ai satelor. Nu era vorba numai de literatură, cât de acele îndrumări practice care să întărească folosirea drepturilor politice date sătenilor, să conducă munca pământului împărțit, spre căpătarea unor roade mai îmbelșugate și mai sănătoase.

Starea aceasta, din păcate, mai dăinuiește.

Biblioteci periodice pentru mulțimea satelor nu existau de cât sporadice, începute sub îndemnul marelui și singurului om de guvernare, *Sp. Haret*, care s'a gândit la împlinirea lipsei simțite. Biblioteca „Steaua“ încetase să mai apară. A încetat și „Biblioteca poporului“ scoasă de Casa Școalelor. Societatea „Astra“ din Ardeal cu mijloace restrânse, dădea semne slabe de viață. Tipărituri răzlețe, cum sunt acele scoase sub auspiciile societății „Deșteptarea sătenilor“ din jud. Baia, fondată de regretatul învățător destoinic *N. Stoleriu*, au un cerc restrâns de influență.

Chiar dela întemeierea ei „Cartea Românească“ a făcut să apară cărți ieftine: „Pagini alese“ din literatura română. S'au răspândit sute de mii de broșuri în tot cuprinsul țării, întărind bibliotecile sătești, fie cu literatură populară, fie cu fragmentele măestrite din scriitorii noștri vechi și noi.

Seria nouă din „Pagini alese“, care apare cu câte o introducere critică datorită cunoscutului poet *I. Pillat*, Membru corespondent al Academiei Române, continuă activitatea începută, punând la dispoziția bibliotecilor căminurilor culturale, a bibliotecilor de clasă pentru elevii școlilor secundare, părțile caracteristice din scriitorii noștri din toate ținuturile românești. În cărțulia cu poeții basarabeni bunăoară, se

cuprind și poezii de ale poezilor actuali din Transnistria.

Altă bibliotecă periodică, unica în publicistica românească, cu plan metodic alcătuit, cum nu sunt multe nici în țările apusene, este biblioteca „Cunoștințe folositoare“. Tipărituri ieftine cu conținut literar se mai găseau. Publicațiuni ieftine, puse la îndemâna tuturor, cu cuprins altul decât cel literar „Cartea Românească“ pentru întâia oară le-a dat în largă circulație, creând o adevărată enciclopedie științifică populară. Într'un cuprins de 32 pagini, pe un preț de 5 și 8 lei, sunt tratate subiecte variate din domeniul științific, economic, social, geografic. Sunt puse la îndemâna tuturor, sunt scrise de specialiști competenți, pe înțelesul oricui, tratându-se problemele cele mai variate, care complectează cultura unora, întărește pe a altora.

Au apărut până acum peste 220 numere diferite, multe isprăvite după 2—3 ediții. S'au răspândit astfel sute de mii de cărțuții cu „Cunoștințe folositoare“, ca o ploaie binefăcătoare peste cuprinsul țării, tot mai cerute, cu cât crește convingerea necesității lor. Nu poate exista bibliotecă publică fără „Cunoștințe folositoare“.

Când, mai târziu, se va scrie despre întărirea culturii în mulțime, intețită în anii din urmă de „Fundația Principele Carol“, obiectivitatea va sili să se recunoască sacrificiul făcut de „Cartea Românească“ într'o vreme când nimeni, nici chiar statul, nu întreprinsese o acțiune perseverentă în această direcție.

A treia publicație scoasă de „Cartea Românească“ tot în vederea deșteptării interesului în mulțime pentru carte, este „Calendarul Gospodarilor“.

Evoluția noastră culturală arată câtă importanță au avut, în prima jumătate a veacului al 19-lea, calendarele scoase de *Asachi*, *I. Ionescu-dela-Brad*, *Kogălniceanu*, *Eliade-Rădulescu*, adresate păturii orășânești în special, care se găsea atunci în aceeași fază de evoluție ca și pătura sătească de acum. Importanța Calendarului pentru aceasta din urmă e tot atât de mare azi. Dela înființarea ei „Cartea Românească“, face să apară regulat, „Calendarul Gospodarilor“ mult așteptat, alcătuit dela început de *I. Simionescu*, după un plan metodic, făcând ca din an în an, cuprinsul să oglindească, pre cât se poate, activitatea noastră culturală, dela cea populară la cea cultă. Mulțumirea e mare, când în listele ce încep să fie date la iveală din diferite sate, a cărților aflate în bibliotecile particulare ale puținilor săteni cărturari, „Calendarul gospodarilor“ nu lipsește.

„Biblioteca agricolă“ altă publicație periodică, e oprită în loc.

Opere ilustrate. O nouă direcțiune inaugurată de „Cartea Românească“ în publicistica noastră, este tipărirea edițiilor ilustrate ale multor scriitori români.

Prin aceasta li se asigură un loc de cinste în bibliotecile pretențioșilor bibliofili, putându-le pune alături de scumpele ediții din literaturile străine.

În afara cărților pentru copii, care nu pot fi înțelese fără ilustrații, editura „Cartea Românească“ a tipărit în anii din urmă în special colecția completă a Scrierilor lui *Creangă* (2 volume) și *C. Hogaș* (3 vol.), cu frumoase și originale deseme, datorite maestrului *D. Stoica*, unul din puținii noștri desemnatori

care cunoaște de minune țara și poporul, dând un colorit original creațiilor sale. În aceeași direcție „Cartea Românească“ a început editarea unor colecții de povești (*Creangă, Ispirescu*) iarăși ilustrate, după cum tot ilustrate sunt parte din volumele lui *M. Sadoveanu* (Baltagul), *L. Rebreanu* (Pădurea spânzuraților) etc., cu deseme de *D. Stoica, A. Murnu, A. Bordenache* ș. a.

Dicționarul enciclopedic. Un dicționar enciclopedic românesc nu exista. Toate țările aveau măcar câte unul, fiecare după puteri și evoluție. Bunul dicționar scos la Sibiu de *Diaconovici*, nu se mai găsea în librării. Nici celălalt, *Minerva*, de și alcătuit cu totul pe alte baze, nu se mai află în comerț.

„Cartea Românească“ a împlinit și acest gol cultural. Cu o cheltuială ce s'ar fi putut considera temerară, fără sprijinul nici unei autorități, cum se obișnuște aiurea în asemenea cazuri, prin puterile proprii, „Cartea Românească“ tipărește cel dintâi „Dicționar enciclopedic ilustrat“ de *I. Candrea* și *Gh. Adamescu*, un volum de peste 2000 pagini, cu figuri originale în mare parte, referitoare la țara și poporul nostru, cu planșe negre și în culori. E o lucrare occidentală, deși chiar după ce a fost tipărită nu s'a bucurat de nici un sprijin din partea statului, al județelor sau al unor întreprinderi industriale ori bancare. Ce s'a cumpărat, s'a cumpărat de particulari și cu tot prețul, urcat în aparență, mai mic însă decât trebuia să fie față de cheltuelile investite, exemplele tipărite sunt pe isprăvite, fiind nevoie de o a 2-a ediție.

Imbucurător e că dicționarul a fost apreciat în străinătate, unde se cunoaște însemnătatea

unor asemenea lucrări. Nu e Universitate din Europa sau America, la care să existe o catedră de filologie romanică, de unde să nu se fi cerut câte un exemplar. Mulțumirea morală e mai mare, prin faptul că buna primire a dicționarului se răsfrânge și asupra țării.

Și din acest punct de vedere „Cartea Românească“ ș'a făcut datoria față de neam și de cultura națională.

Opere Complete. În afara răzlețelor volume, sporadic tipărite, după trebuințe, ale scriitorilor în viață, „Cartea Românească“, nu a ocolit tipărirea operelor complete ale multor autori, deși nu întotdeauna, la toate, era asigurată măcar scoaterea cheltuelilor investite. Iarăși s'a avut în vedere datoria morală față de cultura națională și față de muncitorii noștri intelectuali, a căror opere meritau să nu fie date pradă uitării.

Ceiace n'a îndeplinit nici o altă editură, iarăși fără nici o subvențiune sau înlesnire de ori ce natură de undeva, „Cartea Românească“ a scos marea operă a lui *A. D. Xenopol*, Istoria tuturor Românilor, singura completă, care cuprinde tabloul întreg al desfășurării evenimentelor noastre naționale, în tot cuprinsul românimii, dela origine și până la Domnia Regelui Carol.

În afara acestei costisitoare tipărituri, pornită din gândul curat de a prezenta mai ales celor din provinciile alipite nu numai un pilduitor exemplu de activitate științifică românească dar și o operă măreață și importantă, „Cartea Românească“ a tipărit operele complete ale lui *Gh. Coșbuc*, *A. Vlăhuță*, *I. L. Caragiale*, *I. Slavici*, ș. a.

Traduceri. Preocuparea editurii s'a îndreptat și în această direcție. În loc de a se urma calea de a traduce cărți cu răsunet trecător, ademenitoare prin cuprinsul lor adesea moral distrugător, „Cartea Românească“ a tipărit opere cu cuprins de veșnicie literară (*Dante* 3 vol., *Lafontaine*, *Shakespeare*, *Boccaccio*, *Panciatantra*, *Hauff*), autori moderni traduși în toate limbile (*Flaubert*, *Cehov*, *Gorki*, *Maupassant*) sau antologii din literatura popoarelor vecine (*Niemțova Bojena* din Cehoslovacia, *Eftimiu Elena*: Antologia prozei poloneze), după cum nici clasicii n'au fost lăsați la o parte (*Homer*, *Virgil*; *Herescu*: Din lirica latină). Unele dintre ele (*Dante*, tradus de *Coșbuc G.*, *Boccaccio* trad. de *A. Marcu*) sunt bogat ilustrate, putând fi așezate în biblioteca bibliofililor, alături de cărțile similare străine.

Istorie-Geografie. Pe lângă operele literale cu răspândire mai mare, editura a socotit că e necesar a tipări opere cu conținut de mai restrânsă răspândire, dar care sunt o cerință pentru întărirea interesului de neam și țară.

S'a dat o deosebită cătare descrierilor din ultimul războiu (*Kirițescu C.*, *Hodoroabă N.*, *Ghișa S.*), cu scene înălțătoare și întăritoare (*I. Missir*), dar și din trecut (*G. Coșbuc*, *M. Sădoveanu*). S'au scos ediții noi din *N. Bălcescu*, *D. Cantemir*, *B. P. Hașdeu* (Ion Vodă cel cumplit).

Cărți cu descrieri pentru cunoașterea țării sunt numeroase în lista din Catalogul general. S'au tipărit vre-o 7 ediții din *A. Vlăhuță*, România pitorească, trei ediții din *Simionescu I.* (Orașe din România, Dobrogea). S'a tipărit,

bogat ilustrată, descrierea completă a țării, de *Simionescu I.* (Tinere, cunoaște-ți țara), a Ardealului (*Mureșanu I.*), a Bucovinei (*Gheorghiu I. A., Reli S.*), dar și călătorii prin țări străine (*M. Sadoveanu, L. Rebreanu, Camil Petrescu* etc.). Cel mai clar Atlas tot de „Cartea Românească“ a fost editat (*N. Gheorghiu*).

Științe. Nici o altă editură nu s'a încumetat să tipărească lucrări grele, de știință, a căror vânzare de mai înainte era știut că va fi cu totul restrânsă. Urmând însă planului inițial „Cartea Românească“ a socotit că e de a sa datorie să încerce a emancipa și învățământul superior, cât de puțin, de sclăvia tratatelor străine. Cu jertfe materiale a tipărit un *Tratat de geologie (I. Simionescu)*; 2 volume de *Anatomie chirurgicală, cu numeroase planșe originale (Dr. E. Juvara)*; volumul neîntrecut prin bogăția cuprinsului și a ilustrațiilor: *România balneară și turistică (Dr. E. Teposu și V. Pușcariu)*; traducerea operei fundamentale a D-rului *E. Sergeant (2 vol.)*; *Tratat de fiziologie medicală de Dr. C. Paulescu, în afara frumozelor Atlase botanice și zoologice cu text românesc, etc., etc.*

Alte lucrări. Pe lângă lucrări de știință, „Cartea Românească“ a editat: *Naționalismul în artă de A. C. Cuza*; *Curs de drept civil român (4 vol.) de Plastara G.*; *Tratat de bancă (V. Slăvescu)*; *Noul cod al României de E. Herovanu (12 vol.)*, apoi cărți de critică literară (*G. Ibrăileanu*), de filologie (*Al. Rosetti*), de biografii (*Simionescu I., Mehedinți S., E. Lovinescu ș. a.*), de folclor (*A. Gorovei, I. Candrea*), *Gramatica română (I. Jordan)*, de pedagogie, de agricultură, etc. Un mare succes de

librărie a avut Cartea de bucate de *Sanda Marin*, simțindu-i-se lipsa.

Publicații bibliografice, nu există la noi. Incercările din vreme 'n vreme s'au oprit în loc. Chiar Academia Română, a întrerupt lung timp publicația ei atât de interesantă și folosită: „Creșterea Colecțiilor“.

„Cartea Românească“ și în această direcție a umplut un gol simțit. Face să apară lunar „Buletinul cărții românești“ cu însemnarea lucrărilor dela toate editurile, tipărite într'un an și care se trimit la librării, de unde se ia lista lor. Deși de sigur necomplet, tocmai prin izvorul de informație, acest Buletin pune la îndemâna dornicilor de a afla ce se tipărește în românește, informațiuni precise și îndeajuns de numeroase. Prin el se informează străinătatea cu abonați numeroși. Astfel s'au căpătat comenzi de cărți românești nu numai din America de Nord, dar din Brazilia, Australia și chiar Antile.

În afara cataloagelor de editură, reînnoite la fiecare 6 luni, „Cartea Românească“ face să apară „Buletinul laboratoarelor“, în care pe lângă descrierea aparatelor celor mai noi din străinătate, nu e număr care să nu cuprindă o biografie a vre-unui învățat român, dispărut ori în activitate.

„Cartea Românească“ cea dintâi a tipărit „Agenda chimică“ dar mai ales „Agenda didactică“ pusă la dispoziția profesorilor, cu date prețioase asupra personalităților de samă din lumea noastră dăscălească.

Incheiere. Din scurta arătare a grupelor principale de tipărituri, se poate deduce largă sferă de activitate editorială a Societății „Cartea Românească“.

Lucrările tipărite nu sunt sporadice, ci în mare parte scoase după un plan bine determinat. Dacă unele ramuri sunt mai dezvoltate decât altele, aceasta e în legătură cu desinteresarea marelui public cititor. Pentru lucrările în afară de literatură, acesta este foarte restrâns. E nevoie deci de oarecare avânt pentru a le tipări, căci încă nu am ajuns pe deplin emancipați de tutela lucrărilor străine, chiar când cele românești nu sunt cu mult inferioare lor.

La lucrările mari, costisitoare, nici un sprijin de nicăeri nu s'a constatat. Din potrivă.

În Ardeal bunăoară s'au găsit până și în bibliotecile școlilor primare enciclopedii ungurești, cumpărate și trimise de stat. La noi nici o administrație cu venituri proprii nu a cumpărat, ca încurajare, dar și ca folosire, dicționarul enciclopedic, spre a-l răspândi la administrațiile subalterne. Deși cu lucrări ca Dicționarul enciclopedic ori ca Istoria Românilor de *A. D. Xenopol* se pot lăuda și state mai înaintate în cultură, deși s'au trimis prospecte la toate legațiile române din străinătate, *nici una*, nu a socotit de bine să împodobească măcar salonul de primire cu asemenea cărți, care ar fi deșteptat, poate, curiozitatea vizitatorilor străini.

În asemenea condiții, adăugând și transportul devenit prea împovăraător pentru cărți, încercările de a tipări lucrări grele, costisitoare, dacă nu este la mijloc o susținere materială sub ori ce formă, apar uneori temerare. Au fost totuși săvârșite de către „Cartea Românească”, cu mulțumirea datoriei îndeplinite către cultura națională și țară.

MATERIAL DIDACTIC

Secția materialului didactic a fost înființată de curând, tot dintr'o necesitate simțită la înzestrarea școalelor noastre și pentru naționalizarea, după putință, a mijloacelor de predare intuitivă.

S'a început cu materialul didactic necesar grădinițelor de copii; serviciul adus lor a fost recunoscut și de autoritatea școlară, prin adrese oficiale măgulitoare.

Încetul cu încetul sfera de activitate s'a întins și la celelalte grade de școale, secundare și chiar universitare.

Azi această secțiune ocupă un etaj întreg din vasta clădire de pe Bulevardul Carol.

O deosebită atențiune s'a dat *tablourilor și hărților* de tot soiul, aducându-se o complexitate celor editate de Casa Școalelor.

Era o jale adesea ca chiar în școalele primare să se folosească tablouri cu subiecte luate din străinătate, cu lămuriri scrise în limbi străine, care, fără voie, nășteau în sufletul elevilor o înstrăinare sufletească. Prin tablourile personalităților străine de vază, prin reprezentarea numai a monumentelor străine, se furișa pe nesimțite în mintea elevilor români, o îndoială asupra existenței energiilor românești, a valorii monumentelor noastre istorice, a existenței bogățiilor noastre naturale etc. Picătură cu picătură, mereu avându-le înainte, se infiltra în mintea elevilor gândul că la noi e paragină în toate.

Mulțumirea noastră este mare acum când și prin activitatea tehnică dela „Cartea Românească“ în salele de clasă sunt expuse chipurile bine executate ale oamenilor noștri aleși

din trecut și contemporani, sau reproducerea clară a câtorva monumente istorice.

În Școalele românești primare și secundare serveau drept mijloace didactice, bunăoară, tablourile *anotimpurilor*, cu subiecte și obiceiuri străine.

Cea dintâi grijă la „Cartea Românească“ a fost să editeze 4 tablouri ieftine (100 lei bucata) de anotimpuri, alcătuite de pictorul *A. Murnu*, cu subiecte din țară. Copilul se revede pe tablou și nu se mai închină la obiceiurile străine.

La fel „Cartea Românească“ a pus în vânzare tablouri istorice datorite bine cunoscutului pictor *D. Stoica*, precum și hărți geografice, cum e „Harta economică și industrială a României“, cerută și în străinătate.

Direcția în care „Cartea Românească“ ș'a dat toată osteneala să aducă și o inovație tehnică, dar și un serviciu național, este punerea în vânzare a chipurilor Domnitorilor noștri și a Oamenilor aleși, reprezentanții energiei noastre etnice din trecut și actual.

Chipul *Majestății Sale Regelui Carol al II-lea* după un tablou, anume pictat de *A. Bordenache*, poate forma podoaba oricărei săli de festivități.

Cele peste 50 portrete de domnitori, peste 100 chipuri ale oamenilor noștri de seamă, au fost alcătuite după originalele păstrate în vestita colecție a Academiei Române sau după fotografiile selecționate. S'a creat astfel o bogată galerie națională, care lipsea.

La fel s'au alcătuit tablouri reprezentând monumente istorice (Trei Erarhi, M-rea Domnească etc.), sau reproduceri artistice după tablourile lui *Grigorescu*, *Aman* etc., care pot forma și podoabă în casă.

Aparate științifice. Ținând seamă de greutatea valutară din ultimii ani, de complexele o-

perațiuni vamale, multe instituțiuni științifice s'au adresat la „Cartea Românească”, spre a lua asupra-și operațiunile pomenite. Căutând

să înlesnească cercetările științifice, secțiunea materialului didactic ș'a lărgit astfel sfera de activitate.

La început procura cele mai moderne aparate pentru învățământul fizico-chimic în școlile secundare. Multe din acestea ș'au renovat laboratoarele prin „Cartea Românească”.

Mai târziu punându-se în legătură cu cele mai serioase case din străinătate, mulțumite că pot avea ca reprezentant la noi o întreprindere care se bucură de o deosebită cinste în relațiunile externe, azi „Cartea Românească” poate procura cele mai fine și mai costisitoare aparate. Multe instituțiuni științifice universitare, ori industrii particulare, au rămas pe deplin mulțumite de tot ceiace au comandat prin „Cartea Românească”.

Din ce în ce cererile fiind mai multiple și mai variate, azi instituția „Cartea Românească” înlesnește aprovizionarea cu cele mai solide instrumente chirurgicale, aparate științifice, industriale, spre mulțumirea tuturor.

Prin „Buletinul laboratoarelor”, periodic, Secția materialului didactic aduce la cunoștința celor interesați ultimele noutăți în aparatura științifică. Expozițiile aparatelor cu prilejul diferitelor congrese științifice ținute la București au arătat folosul tras de știință prin intermediul „Cărții Românești”; notabilitățile

științifice care au vizitat marea instituție, cum a fost în urmă savantul *Cotton*, Membru al Academiei de științe din Paris, au rămas surprinse de bogăția materialului desfăcut prin „Cartea Românească“.

Pe lângă aparate, în ultimii doi ani, s'a complectat sprijinul dat institutelor de cercetări prin „chemicaliile și reactivii“ ce li se procură dela casele vestite din Germania.

În totul luată Secția materialului didactic și științific dela „Cartea Românească“ a ajuns un auxiliar neprețuit școalelor de toate gradele, dela grădinița de copii până la laboratoarele științifice ori întreprinderile industriale.

Alte secții. Înălțarea palatului până la al 7-lea etaj, s'a făcut în urma desvoltării ce au luat diferitele secțiuni, cum e aceea a picturii, a sportului, în urmă a menajului.

Prin articolele aduse din Suedia și Anglia, secțiunea de sport a căpătat repede încrederea turiștilor încercați, după cum pentru cercetășie la început, azi pentru strejărie, Cartea Românească este aprovizionată cu tot ceia ce poate fi de folos, trainic și ieftin.

Tot în legătură cu școala ori birourile, „Cartea Românească“ a devenit reprezentanta uneia din cele mai mari fabrici de *Mașini de scris* ori *calculat*, după cum secția de *Radio* procură aparatele cele mai sensibile și sigure.

INDUSTRIA GRAFICA

Ocupă un întreg corp de clădiri în Șoseaua Bonaparte. Acolo se tipăresc toate cărțile didactice sau cele editate de „Cartea Românească“ precum și numeroase tipărituri

particulare, cu o tehnică desăvârșită, cum dovedește între altele Revista *România*, scoasă de Oficiul de turism, publicație întru nimic deosebită de cele similare din străinătate.

O uzină proprie de 300 H. P. procură forța necesară pentru punerea în mișcare a mașinilor industriale. Enumerăm mai jos diferitele secții ale acestui modern furnicar:

1. *Culegătorია manuală* posedând un inventar de peste 20 vagoane de literă diferită, putându-se culege zilnic peste 1000 pagini de dimensiunea acestei cărți.

2. *Culegătorია mecanică* cu mașini Monotype, Typograf și Intertype putând produce zilnic ca 700 pagini tot ca ale acestei cărți.

3. *Secția mașini plane* cu peste 30 mașini plane și 15 mașini rapide mici putând tipări zilnic peste $\frac{1}{2}$ milion de tiraje.

4. *Legătorია de broșuri și cărți*, unde a fost broșat acest volum.

5. *Legătorია de cărți* unde se leagă volume în hârtie, pânză sau piele cu sau fără titlu imprimat.

6. *Legătorია de confecțiuni* secție care confecționează registre, cartoteci, mape, dosare, bibliorafte etc.

7. *Secția de rotative* cu 2 rotative mari moderne având o putere de producție de peste 150.000 tiraje zilnic și 3 rotative mici ce tipăresc bilete de tramvai, bilete de loterie, blocuri de casă etc.

8. *Secția de plicuri* având 1 rotativă modernă și 5 mașini rapide de confecționat plicuri în toate dimensiunile.

9. *Litografia* având mașini de piatră și zinc, offseturi; se tipăresc lucrări în culori simple până la titluri de rentă și acțiuni ce ne-

cesită o precizie în tipar cât și o organizație de control de toată încrederea.

10. *Zincografia* execută atât clișee lineare și autotipii, cât și cele în Tricromie și Polycromie.

11. *Photogravura* o secție nouă cu 3 mașini reproduce originalele în aspectul cât mai apropiat de fotografie propriu zisă și este mult utilizat pentru prospecte de propagandă, placăfe, cărți poștale și tablouri.

12. *Turnătoria de litere* confecționând litere pentru uzul propriu și pentru client, egalând în calitate cele din străinătate, lucrându-se după patente germane.

13. *Cartonașe manuale* unde se execută cutia simplă de farmacie până la cutiile mari de ghetă și pălării.

14. *Cartonajul mecanic* confecționând cutii de pudră rotunde, hexagonale precum și toate felurile de cutii de țigarete București, Mihai, etc.

15. *Secția mecanică* execută lucrări de fier, agrafe, ace, obiecte de laborator, etc.

16. *Secția de Pielărie* unde se confecționează ghiosdane, genți, cufere etc.

17. *Secția de Radio* este un Laborator unde se verifică și se pune la punct toate aparatele ce sosesc din străinătate pentru a fi comercializate în perfectă stare.

Variatatea și calitatea produselor fabricii „Cartea Românească“ a adus multiple medalii și distincțiuni la multe expoziții din țară și internaționale.

INCHEIERE

Prin progresul înfăptuit în cei aproape 20 ani dela înființare „Cartea Românească” a ajuns instituția particulară de industrie grafică și editorială, cea mai completă din țara întreagă.

Serviciul pe care l'a adus culturii românești nu poate fi tăgăduit. Școala îi datorește nu numai îndrumarea editării manualelor didactice în condițiuni bune, dar mai ales puțința ei de înzestrare cu material didactic bogat, cu ta-

blouri prin care se poate desăvârși o educație națională.

Cei mai de seamă scriitori ce-i avem au operele lor, în parte ori totalitate, editate de „Cartea Românească”.

Nimic din ceiace poate înteiți cultura națională: litere, artă, știință, etc., nu a fost ocolit, uneori cu însemnate sacrificii, de editura „Cartea Românească”.

Cultura mulțimii în deosebi a rămas unul din principalele ei scopuri editoriale, începându-și activitatea în această direcție într-o vreme când ea singură punea la îndemâna cititorilor din cuprinsul satelor, cărți ieftine, potrivite lor.

Condusă cu cinste, chibzuință și pricepere, conducătorii instituțiunii fiind înțeleși și ajutați de un personal cu multă însuflețire, „Cartea Românească” așezată pe temelie sănătoasă, va continua, chiar fără altă susținere decât a publicului cărturar, să-și îndeplinească menirea ei economică, culturală și națională.

BIBL. UNIV. CLUJ

„CUNOSTINȚE FOLOSITOARE“

Nr.

17. **Rătăcirii bolșeviste** de MAIOR I. MIHAI.
20. **Răsadnița și plantele din răsad** de V. SADOVEANU.
22. **Meșteșugul vopsitului cu burueni** de ART. GOROVEI.*
24. **Păstrarea cărnei de porc** de G. GHEORGHIU.*
29. **Beșla** de DR. EMIL. GHEORGHIU.
33. **Mama și copilul** de PROF. M. MANICATIDE.*
36. **Omul și societatea** de AL. GIUGLEA.
37. **Bucătăria sătenței** de MARIA GEN. DOBRESCU.*
38. **Sfecla de zahar** de C. LACRIȚEANU.
39. **Ingrășarea pământului** de I. M. DOBRESCU.
40. **Friguri de baltă** de DR. T. DUMITRESCU.
41. **Banul** de A. GIUGLEA.
42. **Sfaturi practice** de ING. A. SCHORR.
43. **Lămurirea calendarului** de A. GIUGLEA.
44. **Conjunctivita granuloasă** de DR. GLĂVAN.
45. **Burueni de leac** de A. VOLANSCHI.
46. **Sfaturi casnice** de MAICA RALUCA.
47. **Cultura tomatelor** de I. ISVORAN.
48. **Rețete pentru gospodine** de MAICA RALUCA.

Nr.

49. **Lingoarea** de DR. I. DUMITRESCU.
50. **Blenoragia sau sculumentul** de DR. N. IOAN.
51. **Practica agricolă** de A. BEJENARIU.
52. **Apa de băut** de DR. I. BĂLTEANU.
53. **Tifosul exantematic** de TUDOR DUMITRESCU.
54. **Boalele animalelor** de I. POPU CÂMPEANU.
55. **Lucrări din pănuiile de porumb** de TITUS G. MINEA.
56. **Cartoful** de I. POPU-CÂMPEANU.
57. **Cum să trăim** de DR. F. GRUNFELD.
58. **Lucrări din pae și sorg** de TITUS G. MINEA.
59. **Insectele vătămatoare pentru arborii noștri roditori** de GH. FIȚESCU.*
60. **Vaca cu lapte** de M. GĂTAN.*
61. **Mierea și Ceara** de CONST. IONESCU. CRISTEȘTI.*
62. **Indrumări agricole** de C. IONESCU CRISTEȘTI.*
63. **Creșterea păsărilor** de PETRONIUS BEJAN.*
64. **101 feluri din ouă** de SANDA MARIN*
65. **Plante de nutreț** de PETRONIUS BEJAN.*
66. **Lămurirea constituției celei noui** de A. GOROVEI.*

Seria C. „DIN LUMEA LARGĂ“.

Nr.

3. **Munții Apuseni** de M. DAVID.*
5. **Bucovina** de I. SIMIONESCU.*
6. **Baserabia** de G. NĂSTASE.*
7. **Dobrogea** de C. BRĂTESCU.*
10. **Viața în adâncul mării** de C. MOTAȘ.
- 11—12. **A. Șaguna** de I. LUPAȘ.*
14. **Românii de peste Nistru** de V. HAREA.*
16. **Lituania** de G. NĂSTASE.
19. **Românii din Ungaria** de I. GEORGESCU.
20. **Jud. Turda Arleş** de I. MUREȘEANU.
21. **Țara Hațegului** de GAVRIL TODICA.
22. **Spiru C. Harat** de I. SIMIONESCU.
23. **Danamarca** de MAEDA D. NICOLAESCU.
24. **N. Milescu în China** de I. SIMIONESCU.
25. **Cotățile moldovenești de pe Nistru** de APOSTOL D. CULEA.
26. **Românii din Bulgaria** de EM. BUCUTA.

Nr.

27. **Valea Jiului din Ardeal** de P. HOSSU-LONGIN.
28. **Țara Bârsel** de N. OROHIDAN.
29. **Vechiul ținut al Sucevei** de V. CIUREA.
30. **Macedo-Românii** de TACHE-PAPAHAGI.
31. **Românii din Banatul Jugoslav** de PR. BIZEREA.
32. **Coasta de Azur** de I. SIMIONESCU.*
33. **Elveția** de TRAIAN G. ZAHARIA.
34. **Maramureșul** de GH. VORNICU.
35. **Austria** de I. SIMIONESCU.
36. **Belgia** de TRAIAN G. ZAHARIA.
37. **Afganistanul** de I. SIMIONESCU.
38. **Anastasia Șagurna** de DR. I. LUPAȘ
39. **Biajul** de ALEX. LUPEANU-MELIN.*
40. **Marea Neagră** de DR. I. LEȘI.
41. **Pe urmele lui Robinson Crusoe** de I. SIMIONESCU.
42. **Din Norvegia** de I. CONEA.*
43. **Din vremea lui Ștefan cel Mare** de GEN. R. ROSETTI.*
44. **Japonia** de I. SIMIONESCU.

„CUNOȘTINȚE FOLOSITOARE“

Nr.

45. **Olarul Savant** de I. SIMIONESCU.*
46. **Intr'o mânăstire din Himalaya de MIRCEA ELIADE.***
47. **Dănilă Apostol** de N. P. SMOCHINĂ.*
48. **Govora și Călimănești** de I. SIMIONESCU.*
49. **Sgârle norii New-Yorkului** de PETRU COMARNESCU.*
50. **Nicolae Bălcescu** de V. SASSU.*
51. **Țara visurilor împietrite (EGIPTUL)** de MIRCEA HEROVANU.*
52. **Gh. I. Donici** de GEN. R. R. ROSETTI.*
53. **A. Odobescu** de AL. TZIGARA-SAMURÇAȘ.*
54. **Banatul** de PROF. D. IZVERNICEANU.*
55. **Țara Zarandului** de G. CAMBER.*
56. **Iordache Golescu** de N. BĂNEȘCU*

Nr.

57. **București** de V. MIHĂILESCU.*
58. **Turismul de AUREL PIȚU.***
59. **Abisinia** de I. SIMIONESCU.*
60. **Polonia** de I. SIMIONESCU.*
61. **Date istorice și culturale din România** de CRONICAR.*
62. **Carmen-Sylva (TEKIRGHIOI)** de DR. COCA ODESEANU.*
63. **Gh. Coșbuc** de V. M. SASSU.*
64. **A. Philippide** de I. IORDAN.*
65. **N. Gane** de A. GOROVEI*
66. **Lecturi geografice.—Asia** de I. SIMIONESCU.*
67. **N. Machiavelli** de VL. BOANTĂ*
68. **Gh. Lazăr** de PAUL PAPADOPOI.*
69. **I. Urban-Jarnik** de A. GOROVEI*
70. **G. Enescu** de M. COSTIN.*
71. **Dr. C. I. Istrati** de C. KIRIȚESCU.*

Seria D. „ȘTIINȚĂ APLICATĂ“.

Nr.

1. **Fabricarea săpunului** de A. SCHORR.
2. **Motorul Diesel** de ING. CASETTI.*
3. **Industria Parfumului** de E. SEVERIN.
- 4—5. **Aerul lichid** de ILIE MATEI.
6. **Industria Azotului** de L. CATON.
- 7—9. **Locomotiva** de ING. CASETTI.
10. **Aeroplanul** de DR. V. ANASTASIU
11. **Baloane și Dirijabile** de C. MIHĂILESCU.
12. **Betonul Armat** de ING. N. GANEA.
13. **Gări și trenuri** de G. ȘIADBEI.
16. **Țiparul** de VASILE ROMANESCU.
17. **Ce se scoate din cărbuni** de C. V. GHEORGHIU.
18. **Industria materialelor colorante** de G. A. FLOREA.
19. **Fotografia** de CĂP. DR. M. ZAPAN.
20. **Industria zahărului** de G. I. BABOIANU.

Nr.

21. **Șase montaje de radio** de CĂP. DR. M. ZAPAN.
22. **Cinematografia** de CĂP. M. ZAPAN.
23. **Automobilul de CĂPIT. DE AVIAȚIE** M. PANTAZI.
24. **Fabricarea sticlei** de G. A. FLOREA.
25. **Gazela otrăvitoare** de CĂP. DR. M. ZAPAN.*
26. **Împărerea păsărilor** de N. C. PĂNELSCU.
27. **Legatul cărților** de I. CARAMALĂU.*
28. **Înotul** de P. EPUREANU.*
29. **Scoaterea petelor** de VICTORIA A. VELCULESCU.*
30. **Cum navigă corăbiiile** de SPARDECK.*
31. **Planorul** de ING. G. LIPOVAN.*
32. **„Cartea Românească“** de I. SIMIONESCU.*

RĂSPÂNDIȚI

„CUNOȘTINȚE FOLOSITOARE“

E cea mai trebuitoare bibliotecă. Unică prin varietatea cuprinsului, prin ieftinătate, este la îndemâna oricui. S'a dovedit o adevărată enciclopedie. Aduce foloase specialistului, dându-i noțiuni clare din alte domenii; procură cunoștințe folositoare celui care nu se restrânge numai la cartea de școală. Biblioteca se adresează tuturor, la ori ce vârstă, căci e instructivă, educativă și practică.